

Till

Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen
Box 69
13107 Nacka
mmd.nacka.avdelning4@dom.se

Yttrande

NCC Industry ABs ansökan om tillstånd till täktverksamhet och vattenverksamhet på fastigheten Gerstabergr 1:11 i Södertälje kommun. (Mål nummer M 9395-23)

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn ber härmed att få lämna följande synpunkter på rubricerade ansökan.

Inledning

Vi uppfattar NCCs ansökan, inklusive bilagorna/underlagen, som gedigen och att företaget i denna beaktat de synpunkter som framförts av myndigheter, organisationer, föreningar – inklusive Naturskyddsföreningen - och övriga, bland annat privatpersoner, och som redovisats i samrådsredogörelsen, daterad 2023-01-12.

Den största påverkan av verksamheten är naturligtvis att området för det första inte alls kommer att bli allmänt tillgängligt under den tid verksamheten kommer att pågå, det vill säga 30 år, för det andra att området och dess natur blir oåterkalleligt förändrad. Förutom påverkan på djur- och växtliv så drabbar detta friluftslivet; något som också de många negativa yttrandena från främst privatpersoner, men även andra, vittnar om. Vi instämmer i många delar av vad som framförs om dessa påverkansfaktorer. Inte desto mindre vill vi härmed framföra följande synpunkter.

Synpunkter anknutna till föreningens tidigare yttrande

I vårt samrådsyttrande 2022-12-15 konstaterade vi att en täktverksamhet enligt förslaget inte överensstämmer med gällande Översiktsplan. Det kan nu konstateras att den inte heller överensstämmer med det nu aktuella förslaget till Översiktsplan 2050. Däremot noterar vi att vår kritik mot skrivningarna om att området efter brytperiodens slut ska bli industrimark lett till att dessa modifierats. Detta eftersom den framtida användningen inte är något som nu kan bestämmas.

Vi ser också att frågan om våtmarker, grundvatten och påverkan på Vaskasjöarna, vilken vi ansåg undermåligt behandlad, nu utretts på ett bättre sätt – även om än grundligare utredningar kan behövas. Det gäller till exempel frågan om i hur stor utsträckning sänkningen av grundvattnet kommer att påverka sumpskogarna. Dessa kommer att bli torrare och övergå från att vara en kolsänka till att bli en kolkälla. Det är inte tydligt beskrivet hur stor påverkan denna förändring kan få avseende koldioxidutsläpp under den långa täktverksamhetsperioden.

Vidare kommenterade vi trafiksituationen med att ”en säker cykelväg Tveta-Järna måste åstadkommas innan en täkt enligt förslaget ens kan övervägas” – ett krav från vår sida som kvarstår. Enligt vad vi uppfattar så måste en sådan cykelväg ändå byggas förr eller senare, vilket gör detta krav högst rimligt. Vidare vad gäller trafik så är detta något som engagerat ett flertal av de som avgett synpunkter under samrådet, i synnerhet vad avser trafiken förbi Kallfors och Järna tätort, inklusive skolor och äldreboenden (buller och olycksrisker) varför vi här bara vill komplettera med att risken för viltolyckor kommer att öka. Detta gäller även sträckan norrut, där ju merparten av transporterna kommer att företas.

Vi nämnde även vikten av att utreda och redovisa alternativa lokaliseringar. Vi är tillfreds med att detta gjorts, även om vi till den listning av befintliga och tänkbara platser för täkter skulle kunna tillföra några ytterligare som de facto varit på tal under det senaste decenniet.

Synpunkter i övrigt

Vad gäller den aktuella ansökan uppfattar vi att naturvärdesinventeringen är väl genomförd, liksom de specifika inventeringarna avseende fåglar, fladdermöss och groddjur. Vi vill dock tillägga att vi vid en egen inventering inom det föreslagna brytområdet gjord våren 2022 fann tydliga spår av födosökande spillkråka. Artskyddsutredningarna är också i stort tillfredsställande och de åtgärder som har föreslagits för att minimera negativ påverkan är sannolikt tillfyllest vad gäller fåglar och fladdermöss. Vi menar dock att det inte är uppenbart att den föreslagna åtgärden för groddjuren är den lämpligaste. Vi undrar om inte lokaliseringen av de nyskapade dammarna kommer att ligga för nära den bullriga och dammiga transportvägen. Kan det finnas risk för grumling av vattnet med negativ inverkan på grodorna? En bättre möjlighet kan vara att förlägga dammarna till den sydvästra sumpskogen.

För att minimera buller och damningsrisken föreslår vi att vägen asfalteras i sin helhet, inte bara fram till den föreslagna färsten. Nog måste väl 30 års drift ändå i sig motivera denna åtgärd (bränsle/energiförbrukning, fordonspåverkan/slitage, förarmiljö)!

Angående maskiner och transporter – till och från brytområdet såväl som inom detta – ser vi positivt på att ansökan innefattar tankar om dessas drivmedel, i det att det anges att ”all diesel som används är och kommer att vara av miljöklass 1 med inblandning av förnybara komponenter. Alternativa drivmedel kommer att tas i beaktande allteftersom sådana blir tekniskt och ekonomiskt tillgängliga”. Dock menar vi att den sista utsagan är alltför vag och borde specificeras på något sätt.

Vi vill också understryka vikten av skärpt uppmärksamhet avseende risken för övergödning med kväve och tillförsel av tungmetaller i nedströms belägna vattendrag. Prognosticerade klimatförändringar innehåller viss grad av osäkerhet vilket medför att beräkningar utifrån dagens kunskap kan behöva revideras flera gånger om under verksamhetsperioden.

Strandskydd 100 meter gäller kring Vaskasjöarna, vilket har medfört att den nu aktuella ansökan har modifierats något jämfört med samrådsförslaget för att respektera detta. Men frågan är vad som gäller den mindre sjö som ligger inom täktområdet och som har bedömts ha högt naturvärde enligt den reviderade inventeringen (se figur 6 i Aktilaga 10 till Nacka tingsrätt). Strandskydd eller ej? Detta är inte självklart och måste utredas speciellt. Vad gäller Vaskasjöarna så anser vi att den siktning som föreslås ske innebär stor risk för att tungmetaller från kvartsdamm sprids i luften och vatten till Vaskasjöarna. Dammet kommer för övrigt även påverka övriga djur, skog och växtlighet som finns kvar i området och dess närhet.

Underlaget för detta yttrande har arbetats fram av en projektgrupp bestående av Kerstin Karlsson (remissansvarig Järna, Hölö, Mölnbo), Hans Hansson, Mats Johansson och Rolf Wahlström.

Södertälje den 30 september 2024

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn

Lars Klasén

ordf.

lars.klasen@outlook.com, 073-5638001